NUM XXIX

w SOBOTĘ DNIA 23. WRZESNIA ROKU 1780.

Z LITWY.

Z Wilna dnia 23. Września.

Dzwony tyteyſzych Kościołow ogłaſzaią śmierć Xżęcia Jmci Jerzego *Radziwiłła* Podkomorzyca Litewſkiego, który po krótkiey chorobie, SS. Sakramentami opatrzony z niewymownym żalem Xiążąt Rodzicow i całey Familii, a oſobliwie Xiężney Jeymci z *Butlerow Radziwiłłowey* Małżonki ſwoiey, dnia 19. tego mieſiąca w Dobrach ſwoich Swiat ten pożegnał.

Z POLSKI.

Z Warſzawy dnia 13. Września.

W przeſzłą Niedzielę, w Kościele tuteyſzym Parafialnym *S. Jędrzeia*, odprawiłſię Obrządek odnowienia Slubu Małżeńſkiego przed lat 50. niegdy zawartego J. P. Władyſława na *Koprkach Manowſkiego* z J. P. Brygidą z *Rochal Szopſką*, w przytomności Wnuków tudzież licznego ludu. Gdzie przy podziękowaniu Panu Bogu za ſtateczne przez pół Wieku w tym ſtanie przeżycie Mowę miał Jmć Xiądz *Grodzi-*

cki tegoż Kościoła Proboſzcz, zachęcaiąc wſzyſtkich Małżonkow, aby wiernie, zgodnie, i ſtatecznie, w tym ſtanie aż do zgonu trwali; myślący zaś o tymże ſtanie, aby rozſądnie i bogoboynie wchodzili w ten Związek, który raz ważnie zawarty, przez żadną na Swiecie władzę (chyba tylko przez śmierć iednego z Małżonkow) rozwiązany być nie może.

Przeſzłey Niedzieli w Kościele *S. Krzyża* u *JJ. XX. Miſsyonarzow* Jmć Xiądz *Giedroyć* Biſkup *Zmudzki* Konſekrował na Biſkupſtwo *Diokleneńſkie* J. X. Adama *Kościę* Wikaryuſza i Officyała Generalnego *Zmudzkiego*, w Aſſyſtencyi J. X. *Wodzińſkiego* Biſkupa *Smoleńſkiego* i Jmć X. *Naruſzewicza* Koadiutora tegoż Biſkupſtwa: przy którey, Barylki z winem nieśli J. P. *Lanckorońſki* Woiewoda *Bracławſki* i Xiąże Jmć *Sułkowſki* Woiewoda *Kaliſki*; Chleby, Jmć Pan *Lipſki* Kaſztelan *Łęczycki* i J. Pan *Oborſki* Kaſztelan *Ciechanowſki*; Pochodnie, JJ. PP. *Slizień* Stolnik *Starodubowſki*, i *Mikorſki* Piſarz Ziemſki *Kaliſki*, Konſyliarze *Rady Nieuſtaiącey*, Po którym Akcie J. Xiądz Konſekrator do ſiebie na obiad wſzyſtkich przytomnych zaproſił.

Z Gdańſka dnia 11 Sierpnia.

W tym właśnie czaſie przybranym Poczty odeyściu dowiaduiemy ſię, iż JJ. PP. Baronowie de *Waſſennaar-Staremberg* i de *Heekeren* de *Brantzenbourg*, iadący w charakterze Miniſtrow Pełnomocnych od *Stanow Hollenderſkich* do Dworu *Petersburſkiego*, dnia dziſieyſzego o godzinie 5. po południu przyiechali do *Oliwy*, Opactwa ztąd o mil'e leżącego, maiący przybyć na noc do naſzego Miaſta. Na przywitanie ich Magiſtrat tuteyſzy dwóch wyznaczył Deputatow.

Z NIEMIEC

Z Wiednia dnia 16. Sierpnia.

Arcy Xiężniczka Jeymć *Marya Kryſtyna* z Xiążęciem Jmcią *Cieſzyńſkim* Małżonkiem ſwoim, przed czterma dniami przybyła do Zamku *Schönbrünn*. Nazaiutrz około godziny 5. wieczorem Poſłowie i Miniſtrowie cudzoziemſcy ſkładali Arcy-Xiążęciu Jmci *Maxymilianowi* powinſzowania, iako Koadiutorowi Elektorſtwa i Arcybiſkpſtwa *Kolońſkiego*. Z tey okoliczności około godziny 7. tegoż wieczora wielkie były pokoie, na których liczne oboiey płci Państwo w galowym ſtroiu znaydowałoſię.

Oſtatni przyſłany tu Kuryer utwierdził nas w nadziei oglądania Ceſarza Jmci dnia 20. w tym Mieście. Bawienieſię Jego iednak ma tu być barzo krótkie, ponieważ (iak nieodmiennie wieśćſię utrzymuie) tenże Monarcha w przyſzłym Mieſiącu wyiedzie do *Niderlandu*. Zdaieſię, iż ten iedynie Rok

obrany ieſt przed wſzyſtkiemi innemi na woiaż Oſob naypierwſzey godności, ponieważ poczynaią mówić o podróży Wielkiego Xiążęcia Jmci *Roſſyiſkiego* do naſzego Kraiu, oraz o przybyciu Króla Jmci *Szwedzkiego* na inne iakieś, którego niewymieniaią, mieyſce; gdzieſię iedynie maią układać śzodki do przywrócenia pokoiu między Państwami teraz woiującemi.

Jmć Pan de *Sonnenfels*, drugi *Fenelon Niemiecki*, wyieżdża wkrótce do *Florencyi* na Urząd Nauczycielſki do młodego Wielkiego Xiążęcia *Toſkańſkiego*. Hrabia Karol de *Breuner* Szambelan Ceſarſtwa Jchmciow, mianowany niedawno Posłem i Miniſtrem Pełnomocnym przy Dworze *Sardyńſkim*, wyiechał dnia 12. do *Turynu*. Hrabiemu zaś de *Cobenzl* naſzemu Posłowi w *Peresburgu* zoſtaiącemu, który oraz miał honor znaydowaćſię z Ceſarzem Jmcią w Jego podróży, wſzyſcy powſzechnie wyſoki iakiś Urząd obiecuią.

Z Szlońſka dnia 25. Sierpnia.

Xiąże Fryderyk Eugeniuſz *Würtemberſki* Oberſztleytnant w woyſku *Pruſkim*, miał z Ceſarzem Jmcią we wſi *Jägerndorff* na granicy leżącey Konferencyą; po której, gdy pomieniony Xiąże ſztafetę do Króla Jmci wysłał, poczęto głosić, iż Monarcha *Pruſki* z *Neiſſy* do *Troppau* ziedzie, i tam z Ceſarzem Jmcią ma ſię widzieć.

Z PORTUGALII.

Z Lizbony dnia 24. Lipca.

Nowy Poseł *Francuſki* do naſzego Dworu przybyły, wjeżdżał dnia onegdayſzego z paradą zwyczayną. Dwa naſze okręty woienne przywiozły tu z Portu *Wſzyſtkich Swiętych* wielkie ſummy dla Dworu i dla Kupcow naſzych. Z *Oporto* donoſzą, iż *Hiſzpani* przy tym Porcie zabrali dwa Statki Kupieckie *Angielſkie*.

Z HISZPANII.

Z Madrytu dnia 31. Lipca.

Liſty prywatne z Portu *Cadix* pod datą dnia 28. przez Gońca extraordynaryinego tu przysłane donoſzą, iż Flota odebrała rozſkaz ruſzyć iak nayprędzey z pomienionego Portu: dla czego gotowałaſie pilnie, żeby nazaiutrz mogła popłynąć. Domyślaiąſię, żeſię uda do *Corogne*, i do innych naſzych Portow, dla wyprowadzenia ztamtąd innych okrętow, które przed *Anglikami* tam ſię ſkryły.

Z FRANCYI

Z Paryża dnia 18. Sierpnia.

Niektórzy Dworzanie Królewſcy, maiący ſwoich krewnych na Flocie Jmci Pana de *Ternay*, odebrali od Jmci Pana da *Sartine* zapewnienie, iż wſzyſcy w dobrym zdrowiu do naznaczonego ſobie mieyſca przybyli.

Nie mogą oni (iak słychać) inaczey do *Francyi* pisać chyba bez wyrażenia mieysca i daty: lubo mamy tu ieden List od iednego Officiera Artyleryi z teyże Eskadry pisany, w którymsię donosi, iż dnia 2. Lipca do *Bostonu* przypłyneli. W Listach zaś *Londyńskich* wyrażasię, iż taż Flota zawineła do *Halifax*, będąc wprzód przed tymże Portem attakowaną od Amirałow *Angielskich Arbuthnot* i de *Graves*.

Ponieważ Flota 36. okrętow szeręgowych i kilka Fregat maiąca, powtórnie z dnia 1. na 2. tego Miesiąca z *Cadix* popłyneła, domyślamysię ztąd, iż Hrabia d' *Estaing*, który był w *Madrycie*, na obięcie iey Komendy poiedzie bez wątpienia nie do *Cadix*, ale do *Corogne*, na którego przeto w tymże Porcie pomieniona Flota ma czekać.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 15. Sierpnia.

Dnia onegdayszego Dwór odebrał Listy od Amirała *Geary* krążącego z swą Flotą przy Brzegach *Francuskich*. Rożnie mówią o tym, co się w tych Listach zawiera. Jedni twierdzą, iż one donoszą o powrocie Floty *Hiszpańskiey* do *Cadix*, drudzy rozumieią, iż nasz Amirał dowiedziawszysię, że Flota nieprzyiacielska znaydowałasię między Przylądkami *Ortegal* i *Finisterra*, złożył zaraz radę woyskową, i miano na niey uchwalić, wydać bitwę nieprzyiacielowi. Tym czasem w *Plimouth* stoi 8. okrętow szeręgowych zupełnie gotowych do płynienia na pomoc Amirałowi *Geary*, a Dwór kazał przytym wszystkim naszym woiennym okrętom zbierać się do *Portsmouth*. Nigdy nie było tak żywych obrotow, iak teraz po Portach naszych widziećsię daią. Wiatry przeciwne do tych czas opóźniaią wielkiey wagi nowiny, których z *Indyi Zachodnich* i z *Ameryki* Północney spodziewamysię.

DONIESIENIE z WILNA

W Drukarni tuteyszey J. K. Mci. przy Akademii Wileńskiey nayduią się Księgi 1. Rekollekcye czyli duchowne cwiczenia osobliwie dla postępku w cnocie zakonnych Panien. 2. Obiawienie S. Giertrudy z Łacińskiego na Polski przełożone. 3. Mowy wyborne z Różnych Polskich krasomówcow wyięte.

NUM: XXXIX.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH
w SOBOTĘ DNIA 23. WRZESNIA ROKU 1780.

Z Warſzawy dnia 16. Września.

Chorąſtwo Wielkie Koronne, po dobrowolnym złożeniu od Jmci Pana *Potockiego* Staroſty *Belzkiego*, Król Jmć P. N. Miłościwy Jmci Panu *Wandalinowi Mniſzchowi* Staroście *Sanockiemu* łaſkawie Konferować raczył.

Z Londynu dnia 15. Sierpnia.

Z przyczyny, iż Królowa Jeymość naſza w bliſkim rozwiązania ſwego terminie zoſtaie, w Pałacu *Winſor* czynią wſzelkie do Jey połogu przygotowania. Xiążę Jmć de *Glocester* corazſię gorzey ma na zdrowiu tak, iż nie tylko nigdzieſię publicznie nie ukazuie, chyba gdyſię konno dla zdrowia przeieżdża, ale nawet u Królewſtwa Jchmciow rzadko, i to prywatnie bywa. Jezdzi tam częſto i Xiążę Jmć de *Cumberland*, i wzaiemne od Króla Jmć tak on, iak i Xiążę Jmć Brat iego, wizyty odbiera; Xiężne iednak ich małżonki, dla nieułatwionych ieſzcze dawnych trudności, ani w *St. James*, ani w ſwoich Pałacach, z Królem Jmcią nie widząſię.

Z Liſtow w tym czaſie z *Indyi Zachodnich* odebranych poznaiemy, iż Siły tam naſze morſkie znacznie ſą pomnożone. Vice-Amirał *Hughes* i Amirał *Uernon* liczą tam pod ſwemi Komendami 10. Okrętow ſzeręgowych i 4. mnieyſzych zbroynych, oprócz 5. Okrętow Kompanii *Indyiſkiey*, które obrócone na Fregaty, od 28. do 40. noſzą armat, będące pod Komendą Kawalera *Hughes*. Ten Vice-Amirał miał przybyć do ſwego ſtanowiſka w Mieſiącu Grudniu; i gotuie ſię, przy pomocy 5000. *Europeyczykow* i 7000. *Szpahow Indyiſkich*, pod Komendą Generała *Munro* będących, uderzyć na Wyſpy *Filippińſkie*.

Lordowi *Gordon* w więzieniu (iak wiadomo) zoſtaiącemu pozwolono używać kałamarza i pióra, na to iednak iedynie, aby mógł piſywać do ſwego Brata i Patrona, lubo wszyſtkie iego liſty pierwiey bywaią czytane,

nim się do pomienionych osob odsyłaią. Lord ten zdrowia iest dosyć dobrego, chociaż patrząc na czynione nad zbuntowanemi exekucye, nie mało łez wylał. Nay więcey się teraz zabawia czytaniem Biblii, i graniem na skrzypcach:

Z Lizbony dnia 15. Lipca.

Z Licznych zdobyczy *Angielskich* na *Hiszpanach* i *Francuzach* do tego portu przyprowadzonych nayznacznieysza iest Fregata *Francuzka* od 40. armat i 460. Ludzi *Stany Artezyiskie* nazwana, pod komendą Kapitana *Fabre* zostaiąca, którą okręt Angielski *Romney* dnia 1. Lipca przy Kapie *Finisterre* po żwawey utarczce zabrał, w którey na okręcie *Angielskim* dwuch ranionych zostało, na Fregacie zaś *Francuskiey* 20. zabitych, a 40. ranionych naliczono.

Z ROSSYI.

Z Petersburga dnia 11. Sierpnia.

Przybycia tu Xiążęcia Jmci *Pruskiego* spodziewamysię w pierwszych dniach przyszłego Miesiąca. Przyimowanie tego Gościa na granicach, i przyprowadzenie do tey Stolicy zlecone iest Generałowi Leytnantowi de *Potemkin*. Za przybyciem tu swoim stanie pomieniony Xiąże Jmć w Pałacu *Woronzow*, w którym także niegdyś Xiąże Jmć *Henryk* w czasie tu swoiey bytności rezydował.

Z Kartageny dnia 28. Lipca.

Dwie Fregaty *Hiszpańskie*, które przed nieiakim czasem z tego Portu były popłyneły, przywiozły tu z Wyspy Maiorki 200. Maytkow, częścią na potrzebę tuteyszey Zbroiowni, częścią na opatrzenie luźmi dwóch Szebek, które przed 10. dniami, pod komendą Pana de *Sayas*, na krążenie przy *Walencyi* i *Katalonii* popłyneły. Dwie zaś owe Fregaty dnia 22. tego Miesiąca, z zapieczętowanemi roskazami są wysłane.

Z Madrytu dnia 31. Lipca.

Dnia 15. tego Miesiąca uczynieni są od Króla Jmci *Grandami Hiszpańskiemi*, Xiąże d' *Almodovar*, Hrabia de *Murillo*, Hrabia de le *Puebla* del *Maestre*, i Hrabia de *Bornos*. Hrabiego d' *Estaing* dnia iutrzeyszego w Zamku *S. Ildefonsna* mieć spodziewaiąsię, gdziesię ma pięć dni zabawić.

Z Neapolu dnia 9. Sierpnia.

Dwór nasz wzioł żałobę na dwa Miesięce z przyczyny śmierci Xiążęcia Jmci *Karola Lotaryńskiego* Stryia Królowey naszey Jeymci. Xiąże de *Stigliano* dotąd Vice Rey *Sycyliski* powrócił z *Palermu* na iednym woiennym okręcie z Xiężną Małżonką i dworem swoim. Trzy Galery *Maltańskie* zawinowszy dnia 3. tego Miesiąca do wyspy *Procydy*, popłyneły z tamtąd do

Brzegow *Stanu Kościelnego*, maiące tam wziąć Jmci Xiędza *Labini* i zawieść go na wyſpę *Maltę*, iako nowego teyże Wyſpy Biſkupa.

Z Królewca dnia 10. Sierpnia.

Dnia dziſieyſzego mamy ſzczęście oglądać w Mieście naſzym Xiążęcia Jmci *Pruſkiego*. Z tey okoliczności obywatele tuteyſi przeięci iak nayżywſzą, radością wſzelkie, iakie mogą, iey dowody temu Panu oświadczaią. Szambelan Hrabia de *Noſtitz* poiechał przodem do *Petersburga* z oznaymieniem o przybyciu Xiążęcia Jmci, który tu podbno ze 12. a przynaymniey 10. dni zabawi. Mamy wiadomość, iż ten Gość wiechawſzy do Państwa *Roſſyiſkiego*, wſzędzie, gdzieſię zatrzyma, będzie miał Bramy Tryumfane, ponieważ rozkazy na ten koniec iuż ſą wydane.

Z Leydy d. 29. Sierpnia.

Mimo niepewności, w którey zoſtawaliśmy względem mieyſca krążenia Amirała *Geari*, zda ſię iuż teraz pewna, że ten Amirał w Mieſiącu Lipcu znaydował ſię z ſwą Flotą aż za Golfem *Gaſkońſkim*, a potym przy Brzegach *Galicyi* i *Portugalij*. Przynaymniey piszą z *Londynu* pod datą dnia 18. tego Mieſiąca, iż oſtatnie Liſty, które Dwór od tey Floty odebrał, piſane były dnia 19. Lipca w odległości 67. mil od *Lizbony*. Po tym czaſie taż Flota coſnęła ſię ku Morzu *Manche*, gdyż dnia 5. Sierpnia w liczbie 27. Okrętow ſzeręgowych (iak w Liſtach *Paryſkich* czytamy) krążyła na 47. Stopniu ſzerokości a 5. długości; co przypada przy Brzegach *Bretanii* między Portami *Nantes* i la *Rochelle*. Nowina ta o coſnieniu ſię Floty *Angielſkiey* potwierdza ſię ieſzcze przez inne Liſty z Okrętu *Niezwyciężony* nazwanego 110. armat noſzącego piſane, w których ſię donoſi, iż pomieniony Okręt Komendy Pana de *Lakarry*, ścigany od Floty *Angielſkiey* muſiał ſię ſchronić w Porcie *St: Andero*; (nie zaś ieſt zabrany, iak pierwiey piſano) zkąd potym dnia 5. wyſzedſzy, poſtrzeżony był między przylądkami *Pennas* i *Ortegal*, a zatym dnia 6. lub 7. do Portu *Corogne* mógł zawinąć. Rozgłoſzone w *Paryżu* wieści o zaſzłey między Hrabią de *Rochambeau* i Kawalerem *Clinton* roſprawie, ieſzcze ſię przy odeyściu oſtatnich Liſtow dnia 21. Sierpnia tam utrzymywały, zdodaniem tey okoliczności; iż lubo ta bitwa z pożytkiem *Francuzow* zakończyła ſię, miała im iednak koſztować 1200. ludzi z iednym młodym wyſokim i wielkiego męſtwa Officierem. Wſzakże, ponieważ nic o tym u Dworu nie mówiono, miano też nowinę za wątpliwą. Podobnieyſza do wiary zdawała ſię ta, podług którey Wyſpa *S. Lucyi* doſtała ſię złączonym Siłom Hrabiego de

Guichen; ale i o tym *Miniſterium Francuſkie* żadney wiadomości od pomienionego Komendanta nie miało.

Z Liſtow *Lizbońſkich* dowiedzieliśmy ſię o tregicznym żyeia zakończeniu Kapitana *Fabre* przeſzłego Komendanta Fregaty *Francuſkiey*, *Stany Artezyiſkie* nazwaney. Ten Officer oziemble przyięty od Poſła *Francuſkiego* i od Kupcow ſwego Kraiu w *Portugalij* zoſtaiących, włeb ſobie ſtrzelił z roſpaczy. Los ten iego ieſt tym ſmutnieyſzy, iż nabywſzy wielkiey chwały przez ſwoie męſtwo, gdy potym po krótkiey i ſłabey obronie Okręt ſwóy oddał nieprzyiacielowi, wprzód chwałę, a potym i życie dobrowolnie utracił.

Z Paryża dnia 21. Sierpnia.

Oſtatnią pocztą odebrane z *Breſt* Liſty donoſzą, iż wſzyſtkie te okręty ſzeręgowe, które oſtatniego iuż tylko czekały do wyiścia znaku odebrały przeciwny rozſkaz, i wſzyſtkie przeto z nich żywności nynoſić poczęto Niektórzy nawet donoſzą, iż Hrabia *Duchaffault* otrzymał pozwolenie złożenia Komendy nad ſtoiącą w tymże Porcie Eſkadrą. Z tychże Liſtow ſmutną odebraliśmy nowinę o ſtracie Fregaty naſzey *Nimfy* od 32. armat miedzią wybitey. Statek ten niedawno naprawiony i na krążenie wyſłany, napotkał dnia 10. tego Mieſiąca o 7. mil od *Breſt* Fregatę nieprzyiacielſką, z którą zwarſzy na wyſtrzelenie z piſtoletu bitwę, po dwóch bliſko godzinach, utracił ſwego mężnego Komendanta Hrabiego du *Rumain* i innych Officierow, a potym z reſztą ludzi od *Anglikow* ieſt zabrany.

Proiekt Państw *Północnych* względem dawania obrony ſwym handlom i żeglugom, niemoże nie ſprawować iakiey nieſpokoyności, ponieważ tym ſpoſobem proiekt Państw woiuiących możeſię obrócić w korzyść Kraiow oboiętnych. Kompania *Azyatycka Duńſka* przed kilką laty trzy okręty dla ſwego handlu miała; teraz zaś do 14. ich utrzymuie.

Chodzą tu po ręku Kopie Odpowiedzi Dworu *Francuſkiego* na Deklaracyą Dworu *Szwedzkiego*. Treść iey ieſt taka: iż Król Jmć żądaiąc, aby Państwa oboiętne żadney ſzkody z ninieyſzey woyny nie miały, poſłał nowe rozſkazy do okrętow i wſzelkich Statkow Korſarſkich ſwoiey bandery, aby ſtoſuiąc ſię do wſzelkich przepiſow prawa morſkiego, żadnego takiego kroku przeciwko iakimkolwiek Statkom oboiętnym nie czyniły, któryby był przeciwny ich beſpieczęſtwu i ſpokoyności, chybaby też Statki niechciały iak nayściśleyſzey zachowywać oboiętności.